

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
ปรัชญา	1
หลักการ	2
หลักเกณฑ์การคัดเลือกยา	4
- ยาแผนไทย	5
- ยาพื้นบ้าน	7
- ยาพัฒนาจากสมุนไพร	9
กระบวนการทำงาน	10
ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ.2566	12
- คำนิยามบัญชีย่อย	13
- คำอธิบายรายการยาจากสมุนไพรในบัญชีสำหรับใช้ในโรงพยาบาลและสถานบริการ สาธารณสุขตามบัญชียาหลักแห่งชาติด้านสมุนไพร พ.ศ. 2566 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2566	14
- ภาคผนวก 1	16
- ภาคผนวก 2	33
กลุ่มที่ 1 ยารักษากลุ่มอาการทางระบบไหลเวียนโลหิต	33
1.1 กลุ่มยาแก้ลมกองละเอียด	33
1. ยาหอมเทพจิตร	33
2. ยาหอมแก้ลมวิงเวียน	34
3. ยาหอมทิพโอสถ	35
4. ยาหอมนวโกฐ	36
5. ยาหอมอินทจักร์	37
กลุ่มที่ 2 ยารักษากลุ่มอาการทางระบบทางเดินอาหาร	38
2.1 กลุ่มยาขับลม บรรเทาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ	38
1. ยาเบญจกูล	38
2. ยาขมิ้นชัน	39
3. ยาชิง	39
4. ยาธาตุนคร	40
5. ยาธาตุนคร	41

สารบัญ

	หน้า
6. ยาประสะเจตพังคี	42
7. ยาประสะเปราะใหญ่	42
8. ยาประสะกะเพรา	43
9. ยาประสะกานพลู	44
10. ยามหาจักรใหญ่	45
11. ยามันธธาตุ	46
12. ยาวิสัมพยาใหญ่	47
13. ยาอภัยสาลี	48
2.2 กลุ่มยาบรรเทาอาการท้องผูก	49
1. ยาชุมเห็ดเทศ	49
2. ยาถ่ายดีเกลือฝรั่ง	49
3. ยาธรณีสันตะฆาต	50
4. ยามะขามแขก	51
2.3 กลุ่มยาบรรเทาอาการท้องเสีย	52
1. ยาเหลืองปิดสมุทร	52
2. ยากล้วย	53
3. ยาธาตุบรรจบ	54
4. ยาฟ้าทะลายโจร	55
2.4 กลุ่มยาบรรเทาโรคผิวหนัง	56
1. ยาทาขมิ้นชันและกัญชา	56
2. ยาบรรเทาโรคผิวหนัง	56
3. ยาผสมเพชรสังฆาตสูตรที่ 1	57
4. ยาผสมเพชรสังฆาตสูตรที่ 2	57
5. ยาริดสีดวงมหากาฬ	58
2.5 กลุ่มยารักษาโรคในกระเพาะอาหาร	59
1. ยากล้วย	59
2.6 กลุ่มยาบรรเทาอาการคลื่นไส้ อาเจียน	59
1. ยาชิง	59
2. ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) จำนวน 2 ความแรง ได้แก่ ไม่เกิน 0.5 มิลลิกรัม/หยด และไม่เกิน 3 มิลลิกรัม/หยด	60

สารบัญ

	หน้า
กลุ่มที่ 3 ยารักษากลุ่มอาการสูติศาสตร์นรีเวชวิทยา	61
1. ยาเลือดงาม	62
2. ยาไฟประลัยกัลป์	62
3. ยาไฟห่ากอง	63
4. ยาประสะไพไล	63
5. ยาปลุกไฟธาตุ	65
6. ยาสตรีหลังคลอด	65
กลุ่มที่ 4 ยารักษากลุ่มอาการไข้	66
4.1 กลุ่มยาแก้ไข้ / แก้ร้อนใน	66
1. ยาเขียวหอม	66
2. ยาจันทลีลา	68
3. ยาบัวบก	68
4. ยาประสะจันทน์แดง	69
5. ยามหานิลแห่งทอง	70
6. ยามะระขึ้นก	71
7. ยารางจืด	72
8. ยาหญ้าปักกิ่ง	72
9. ยาห้าาราก	73
กลุ่มที่ 5 ยารักษากลุ่มอาการของระบบทางเดินหายใจ	74
5.1 กลุ่มยาบรรเทาอาการไอ / เสมหะ	74
1. ยาแก้ไอผสมกานพลู	74
2. ยาแก้ไอผสมมะขามป้อมสูตรตำรับที่ 1	75
3. ยาแก้ไอผสมมะขามป้อมสูตรตำรับที่ 2	75
4. ยาแก้ไอผสมมะนาวดอง	76
5. ยาแก้ไอพื้นบ้านอีสาน	76
6. ยาตรีผลา	77
7. ยาประสะมะแว้ง	78
8. ยาอำมฤควาที	78

สารบัญ

	หน้า
5.2 กลุ่มยาบรรเทาอาการหวัด	79
1. ยาปราบชมพูทวีป	79
2. ยาฟ้าทะลายโจร	80
3. ยาฟ้าทะลายโจร	81
กลุ่มที่ 6 ยาบำรุงโลหิต	82
1. ยาบำรุงโลหิต	82
กลุ่มที่ 7 ยารักษากลุ่มอาการทางกล้ามเนื้อและกระดูก	83
1. ยาเถาวัลย์เปรียง	83
2. ยาแก้ลมแก้เส้น	84
3. ยาแก้ลมอัมพฤกษ์	84
4. ยาไหล	85
5. ยา کشยเส้น	85
6. ยาชี้ผึ้งไหลสูตรตำรับที่ 1	86
7. ยาชี้ผึ้งไหลสูตรตำรับที่ 2	87
8. ยาทำลายพระสุเมรุ	87
9. ยาธรณีสันตะฆาต	88
10. ยาน้ำมันไหล	89
11. ยาน้ำมันกัญชาทั้งห้า	89
12. ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) และ cannabidiol (CBD) ในอัตราส่วน 1:1	91
13. ยาประคบ	92
14. ยาผสมเถาวัลย์เปรียงสูตรตำรับที่ 1	93
15. ยาผสมเถาวัลย์เปรียงสูตรตำรับที่ 2	94
16. ยาผสมโคคลานสูตรตำรับที่ 1	94
17. ยาผสมโคคลานสูตรตำรับที่ 2	95
18. ยาผสมโคคลานสูตรตำรับที่ 3	95
19. ยาพริก	96
20. ยาสเปรย์กระดูกไก่ดำ	96
21. ยาสหัสธารา	97
22. ยาสารสกัดขมิ้นชัน	98

สารบัญ

	หน้า
23. ยาสารสกัดจากเถาวัลย์เปรียง	98
24. ยาอัมฤตย์โอสถ	99
กลุ่มที่ 8 ยาบำรุงธาตุ ปรับธาตุ	100
1. ยาเบญจกุล	100
2. ยาตรีเกสรมาส	101
3. ยาตรีพิภัด	101
4. ยาปลูกไฟธาตุ	102
กลุ่มที่ 9 ยารักษากลุ่มอาการทางระบบผิวหนัง	103
1. ยาเปลือกมังคุด	103
2. ยาเมล็ดน้อยหน่า	103
3. ยาแก้โรคเชื้อราที่เล็บ	104
4. ยาทิงเจอร์ทองพันชั่ง	104
5. ยาทิงเจอร์พลู	105
6. ยาบัวบก (ภายนอก)	105
7. ยาพญายอ	106
8. ยาวานหางจระเข้	107
9. ยาหญ้าปักกิ่ง	107
กลุ่มที่ 10 ยารักษากลุ่มอาการทางระบบทางเดินปัสสาวะ	108
1. ยากระเจี๊ยบแดง	108
2. ยาหญ้าหนวดแมว	108
กลุ่มที่ 11 ยาถอนพิษเบื่อเมา	109
1. ยารางจืด	109
กลุ่มที่ 12 ยาลดความอยากบุหรี่	110
1. ยาผสมหญ้าดอกขาว	110
2. ยาหญ้าดอกขาว	110
กลุ่มที่ 13 ยารักษากลุ่มโรคที่เกี่ยวข้องกับกษัย	111
1. ยากษัยเส้น	111
2. ยาธรณีสันตะฆาต	112
3. ยาอัมฤตย์โอสถ	113

สารบัญ

	หน้า
กลุ่มที่ 14 ยารักษาอาการสมองและระบบประสาท	114
1. ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี cannabidiol (CBD) 100 มิลลิกรัม/มิลลิลิตร และมี delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) ในอัตราส่วนที่ CBD:THC มากกว่าหรือเท่ากับ 20:1	114
กลุ่มที่ 15 ยารักษาอาการอื่น ๆ	114
1. ยาน้ำมันกัญชาทั้งห้า	114
2. ยาน้ำมันกัญชาที่ผลิตจากช่อดอก ซึ่งยามี delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) 2.0 มิลลิกรัม/มิลลิลิตร	115
3. ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) และ cannabidiol (CBD) ในอัตราส่วน 1:1	117
4. ยาน้ำมันสารสกัดกัญชาที่มี delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) จำนวน 2 ความแรง ได้แก่ ไม่เกิน 0.5 มิลลิกรัม/หยด และไม่เกิน 3 มิลลิกรัม/หยด	118
5. ยาประสะกัญชา	119
6. ยาฟ้าทะลายโจร	120
7. ยาฟ้าทะลายโจร	121
8. ยามหาจักรใหญ่	122
9. ยาสุขไสยาสน์	123

สารบัญภาพ